

ETT STARKT SVENSKT LANTBRUK

Sverigedemokraterna

Ett starkt svenskt lantbruk

Inledning

Att hela Sverige ska leva är ett ganska slitet uttryck men det är sant. Landsbygden och de gröna näringarna har alltför länge fått stå tillbaka och det vill Sverigedemokraterna ändra på. Rådande omvärldsläge med krig i Europa och en världsekonomi som får nya förutsättningar från dag till dag gör det viktigare än på många år att värna svensk produktion över lag, allt för att minska vårt beroende, inte minst avseende livsmedel. Sedan EU-inträdet 1995 är Sverige ett av få EU-länder som minskat sin livsmedelsproduktion samtidigt som Sverige har ökat sin befolkning med drygt 1,5 miljoner människor sedan dess. Att vår självförsörjningsgrad av vanliga livsmedel såsom kött, mjölk och potatis minskar är oroväckande. Det här är en utveckling Sverigedemokraterna vill vända. Idag är många svenska primärproducenter alldeles för hårt trängda av både EU's regler och tillkommande nationella krav vilket gör den administrativa och byråkratiska djungeln hopplös att navigera i. För många är situationen ohållbar, som lantbrukare ska man producera de livsmedel som vi som land behöver, inte administrera sig genom tillvaron. På följande sidor kan du läsa mer om hur vi Sverigedemokrater definierar goda produktionsvillkor för gröna näringar – något vi tror ger oss trygghet som land och en levande landsbygd. Det här är vår vision.

Livskraftiga svenska lantbruk

För att vi ska kunna ha en resilient svensk livsmedelproduktion behöver Sverige fler bönder, det behövs en framtidstro i branschen så att unga människor både vågar satsa på utbildningar inom gröna näringar men också ta steget och starta en verksamhet. För att nå dit ser vi ett antal faktorer som behöver åtgärdas, det handlar om allt från ökad lönsamhet, bättre sociala villkor samt möjlighet för unga människor att få fördelaktiga lån för att kunna satsa. Vi ska fortsatt värna vårt starka djurskydd, men inte till den grad att det slår ut vår inhemska produktion till förmån för import där djuren har betydligt sämre villkor. När det gäller utbildningar behöver vi stärka intresset för universitetsutbildningar inom gröna näringar, det kan handla om att öppna upp för att läsa delar av utbildningen på distans eller möjliggöra studier på fler orter än idag.

Svenskt lantbruk är fyllt till bredden av kontroller, alla från kommunen till Länsstyrelsen eller statliga verk och många branschorganisationer gör kontroller antingen via lag eller genom egna kontrollprogram. Här behövs samordning, det är inte rimligt att lantbrukaren ska lägga så mycket tid på detta. Vidare vill vi se att ett stort antal regler antingen plockas bort helt eller att de administrativa kraven kopplade till reglerna mildras väsentligt. Ingen lantbrukare ska behöva lägga tid på att redogöra för var gamla lysrör hamnar. De kontroller och regler som ska kvarstå ska ha tydliga syften, vara rättssäkra och enkla att efterleva. Har myndighet eller domstol gjort fel måste rättelse kunna fås på rimliga villkor.

Klimatet är viktigt och vi ska sträva mot att minska våra utsläpp, men Sverige är redan idag i väldigt många fall bäst i klassen, så när vi minskar vår produktion oavsett om det gäller skog eller kött så blir det inget annat än ett koldioxidläckage. Klimatet är en global utmaning som kräver globala lösningar, men att ett litet glesbefolkat land på norra halvklotet späker sin befolkning och sin industri bortom all rim och reson är inte lösningen.

Vi har följande förslag för livskraftiga gröna näringar på generell nivå:

- **Sänk anställningskostnaden**

Vi vill ta bort den allmänna löneavgiften för tre personer i varje företag.

- **Bibehåll låga drivmedelspriser**

Förutom att de underlättar livspusslet är de dämpade drivmedelspriser mycket positiva för livsmedelsproduktionen och för de livsviktiga transporterna i vårt avlånga land. De sänkta drivmedelspriserna inverkar dämpande på inflationen. Vi säger, bibehåll lägsta möjliga dieselskatt för jordbruket och håll reduktionsplikten så låg som möjligt.

- **Undanröj hindren för jordbrukets expansion**

I Sverige har över 100 000 hektar odlingsmark tagits ur bruk de senaste decennierna. SD vill öka lönsamheten i jordbruksnäringarna och därmed öka livsmedelsproduktionen. Vi vill se att mer odlingsmark tas i bruk igen. Detta hindras av EU-regler. De klimatgasutsläpp som jordbruket ger räknas konstigt nog inte per producerad enhet. Det betyder att en ökad produktion gör det svårare att nå de klimatbeting som Sverige har fått i EU. EU:s avskogningsförordning riskerar också att förhindra möjligheterna att återta igenvuxen jordbruksmark. Vi vill riva upp dessa hinder och bevaka att inte fler hinder tillkommer. Vi fortsätter bland annat vår kamp för att ordentliga konsekvensanalyser ska göras innan nya målsättningar föreslås.

- **Öka den nationella stödfinansieringen till jordbruket**

EU-budgeten för jordbruket kommer att minska vilket vi beklagar. Marginalerna är redan små. Därför måste Sverige se till att öka den nationella finansieringen i stödsystemet. Det kan gälla beredskapsstödet för robust odling, investeringsstöd för vattenhushållning och stallbyggnation. Öppna även för att också arrendatorer ska kunna söka vissa stöd. Vidare vill vi ta bort de tak för stöd kopplat till omsättning som föreslås i nya CAP, man ska inte missgynnas för att man driver en lönsam verksamhet som växer.

- **Undanta de gröna näringarna från ETS2**

EU:s utsläppshandelssystem som omfattar drivmedel till arbetsmaskiner har nyligen skjutits upp till 2028. Utsläppshandelssystemet bedöms initialt kunna öka priset för diesel med 1-2 kronor vilket skulle motsvara en

kostnadsökning för näringen på upp mot en miljard. Sverige bör arbeta för att ETS2 avskaffas men i annat fall att lant- och skogsbruk undantas från systemet.

- **Värna äganderätten**

Äganderätten är grundlagsskyddad men trots det hamnar många skogsbrukare i kläm. Det är oacceptabelt att staten kan ge brukanderestriktioner utan ersättningskyldighet. Det ska vara självklart att staten ska kompensera för förlorade inkomster. Ersättning vid elledningsintrång

Dagens ersättningsnivåer för markägare vid elledningsintrång är alldeles för låga. Vi vill utreda en modell som bygger på arrendeavtal för elledningar samt utreda möjligheten till vinstdelning mellan kraftbolagen och de markägare som drabbas av ledningsintrång.

- **Siffersatta mål för primärproduktionen**

Idag är varannan tugga importerad trots utmärkta produktionsmöjligheter, vi vill ha ambitiösa siffersatta mål för den svenska primärproduktionen så att det krävs politisk handlingskraft och ett verkligt engagemang. För att kunna följa upp vår svenska livsmedelsproduktion vill vi se mål som gradvis höjs för att vi 2050 ska ha ett exportnetto som motsvarar vår import.

- **EU-lagstiftning**

EU har en rad förslag som hämmar både lantbruk och skogsbruk. Vi kommer arbeta aktivt både för att minska EUs inflytande över svenskt lant- och skogsbruk och för att den implementering av EU-lagstiftning som behöver göras, görs på absolut miniminivå. Ett exempel nu är implementeringen av Nature Restoration Law där Naturvårdsverkets förslag skulle ge helt oacceptabla konsekvenser för de gröna näringarna, det kommer vi aldrig att ställa oss bakom.

- **Beredskap**

I händelse av krig eller kris är det av yttersta vikt att de gröna näringarna kan fortsätta fungera och i viss mån ställa om sin produktion. För att säkerställa funktion i kristid behöver vi redundanta flöden i fredstid, vi vill värna den infrastruktur som finns av allt från mejerier, slakterier, silos och sågverk för att öka vår motståndskraft i svåra tider.

Vidare behöver staten säkerställa att det finns ett väl utbyggt lager av de insatsvaror som lantbruket behöver, allt från utsäde till reservdelar och läkemedel till lantbrukets djur. Jägarnas kompetens och viltet som resurs är också en viktig faktor den dagen kriget eller krisen kommer.

En del av de civilpliktiga bör utbildas i att bedriva jordbruk under normala förhållanden och under förhållanden i krigstid. I krigstid är även skogen viktig, inte minst för att få exportintäkter.

Animalieproduktion

Sverige är ett alldeles förträffligt land att för animalieproduktion, vi har enorma ytor, ett gott djurskydd, kompetent sektor och ett lämpligt klimat. Ändå ser vi att andelen mjölkgårdar har minskat med närmare 80% sen år 2000, även antalet köttproducenter sjunker. När det gäller efterfrågan på lamm har den ökat men den inhemska produktionen har inte alls hängt med.

Sverigedemokraterna vill se en kraftig ökning av både mjölk och kött i alla former. Här är vi dock motarbetade av bland annat Nordiska rådets näringsrekommendationer som helst vill att människor ska byta ut stor del av sin köttkonsumtion till förmån för baljväxter och importerade livsmedel som tofu. Det här tycker vi är alldeles galet, ett land med så fina förutsättningar som Sverige att producera animalier ska givetvis göra detta och vi ska äta närproducerat. Till syvende och sist är det givetvis upp till var och en vad man önskar äta, men vi vill inte ha en ordning där myndigheter som livsmedelsverket förespråkar importerad tofu istället för nationellt producerade animalier. Sverige har ett gott djurskydd, det här vill vi värna men vi är också realistiska, alltför långtgående krav som hämmar konkurrenskraften gör att andelen importerade livsmedel med ett lägre djurskydd ökar.

- **Permanent djurvälståndssättning för krav över EU's miniminivå**

Under två år finns en tillfällig djurvälståndssättning för bete om 1000 kr per ko och år. Vi vill att denna ska permanentas och fördubblas, självklart ska svenska både mjölkproducenter och övriga animalieproducenter få kostnadstäckning för den merkostnad som svenska djurskyddskrav som går utöver EU's minimikrav innebär.

- **Förenkla betesreglerna**

Vi Sverigedemokrater vill ha så många betande djur som möjligt men konstaterar att nuvarande regelverk hämmar branschen och långsiktigt minskar betet. Vi tycker att nuvarande beteskrav bör reformeras så att det blir en större flexibilitet för lantbrukaren att välja vilka djur och i vilken omfattning dessa ska beta. Vidare bör brist på betesmark i anslutning till kostall aldrig få utgöra ett hinder för expansion.

- **Utöka VILA**

I Sverige har vi på många platser i landet brist på veterinärer för lantbrukets djur, därför ser vi att det är viktigt att fortsätta utveckla VILA, det minskar både trycket på veterinärerna så de kan fokusera på de djur som verkligen behöver deras omvårdnad, det minskar kostnaden för lantbrukaren och ökar djurskyddet genom snabb hjälp. Ett exempel på åtgärd vi vill se inom

ramen för VILA är behandling mot kalvförlamning. Det bör göras på ett sätt som inte minskar det viktiga sjukdomsförebyggande arbetet.

- **Minska vargstammen väsentligt**

Vargen har under de senaste decennierna blivit vanligt förekommande på platser där den för tjugo år sedan inte fanns alls. För att möjliggöra t.ex. en ökad lammproduktion är det viktigt att vargstammen hålls på den miniminivå som riksdagen beslutat och att man snabbt får beslut om skydds jakt på varg som angripit tamboskap. Vi ska inte ha varg i trakter där den utgör ett hot mot pågående livsmedelsproduktion.

- **Undanröj hinder för expansion**

Regler som beteskrav eller allergizoner får aldrig stå i vägen för lantbruk att expandera, befintliga verksamheter som vill utöka måste kunna få undantag. Vidare bör kommunernas möjlighet att besluta om t.ex. när man får sprida gödsel tas bort.

- **Bidrag för virtuella stängsel**

Vissa marker är mindre lämpliga att stängsla men dessa kan ha ett högt betesvärde, inte minst för den biologiska mångfalden. Vi vill att man ska kunna söka bidrag och få merparten av kostnaden betald för att ha virtuella stängsel på marker där fysiska stängsel är svåra att sätta upp och underhålla men naturvärdet av betande djur högt.

- **Norrlandsstöden**

Lantbruken i norra Sverige har haft extra tuffa år och antalet nedläggningar är stort, detta är ett allvarligt problem inte minst ur beredskapssynpunkt. Norra Sverige har idag en väsentligt lägre försörjningsförmåga än södra delarna och klyftan får inte fortsätta att öka. Vi vill se stora satsningar för att både behålla och starta nya anläggningar i norra Sverige. Stöden måste vara långsiktiga och realistiska så att vi får se en väsentlig produktionsökning i denna del av landet.

- **Krav på offentliga aktörer avseende upphandling**

Det är inget annat än hyckleri när staten sätter villkor för produktionen men sen väljer att handla upp råvaror till sina verksamheter som inte hade fått produceras i Sverige avseende t.ex. djurskydd. Svenska myndigheter ska föregå med gott exempel och när det är möjligt upphandla svenska råvaror.

- **Djurskyddstillsyn**

Många krav ställs på tillsynspersonal i livsmedelsproduktionen, men inte krav på att tillsynspersonen ska ha förståelse för den näring som den inspekterar. Det tycker vi är en självklarhet. Endast med en sådan förståelse

finns förutsättningar att veta vad som är viktigt och att sätta upp de villkor som är minst ingripande.

Idag kan det vara svårt att få rättelse de gånger som en myndighet gör fel. Det vill vi ändra på.

- **Distriktsveterinärerna**

På många håll i landet råder det idag brist på veterinärer. Vi vill både stärka distriktsveterinärernas anslag för att säkerställa att veterinärtilgång i hela landet så att alla djurägare kan vara trygga med att kunna uppfylla de krav som ställs i djurskyddslagstiftningen. Vidare vill vi att distriktsveterinärerna får ett särskilt uppdrag kring sin förmåga i händelse av krig eller kris för att säkerställa veterinär kompetens finns tillgänglig för lantbrukets djur.

Växtodling och trädgård

I Sverige har vi på en del platser helt fantastisk åkermark, tyvärr har vi de senaste decennierna varit alldeles för glada i att bebygga denna. Det är en helt oacceptabel ordning, åkermark är en ändlig resurs och den som finns kvar ska värnas. En annan viktig del av svensk lantbrukstradition är trädgårdsodlingen, allt från potatis till hallon. Precis som andra delar av lantbruket har denna fått konkurrens från andra EU-länder där varor är enklare och billigare att producera. Nu finns det både ett behov och ett stort intresse bland konsumenter att köpa närproducerade gröna livsmedel, vi ser att branschen har stor potential att utvecklas med rätt förutsättningar.

- **Minska kommunal exploatering av åkermark drastiskt**

Åkermarken är en ändlig resurs, kommuner ska inte tillåtas att rulla ut villamattor på ytor där vi behöver producera livsmedel. Åkermarken behöver få ett väsentligt starkare skydd från exploatering. Givetvis ska det vara möjligt att exploatera enstaka tomter på åkermark som inte längre kan brukas rationellt men nu får det vara slut med slentrianmässigt byggande av nya stadsdelar på åkermark. Kommuner ska inte heller tillåtas köpa in åkermark med syfte att stadsutveckla på denna vid ett senare tillfälle, det gör det omöjligt för lokala bönder att konkurrera om priset.

- **Säkerställ inhemsk produktion av konstgödsel**

Vi är idag oerhört beroende av importerat konstgödsel, Sverige behöver få en egen produktion på plats. Vi måste underlätta för de aktörer som påbörjat eller planerar påbörja en produktion. Vid målkonflikter i samhället bör möjligheten att producera konstgödsel för livsmedelsproduktion prioriteras högre än idag.

- **Växtskyddsmedel**

Minskad användning av växtskyddsmedel ska fokusera på riskerna och inte mängden, räknas i förhållande till produktionens storlek och ska ske hand i hand med ökad konkurrenskraft. Riskerna med alternativ till växtskyddsmedel ska också bedömas. Vi vill också förenkla användande av drönare och annan modern teknik för punktbesprutning.

- **Modernt och varierat sortmaterial för svenska förhållanden**

Sverigedemokraterna har säkerställt hög och permanent finansiering för inhemsk pre-breedning av kommande sorter för svensk livsmedelsproduktion. Vi vill fortsätta att stödja den utvecklingen. Vi arbetar även för att lagstiftningen för genetiskt modifierade växter ska reformeras så att de nya genredigeringsmetoderna (CRISPR) ska kunna komma i praktisk användning för sortutveckling.

- **Säkerställ tillgången på inhemsk torv**

Trädgårdsodlingen är i vissa delar helt beroende av torv för att framställa plantor, därför vill vi säkerställa att det även framöver ska finnas en inhemsk torvproduktion som kan tillgodose både skogens och trädgårdsodlingens behov. Vi ska inte göra oss beroende av odlingssubstrat från tredje land, det är inte bra varken för miljön eller för vår beredskap.

- **Teknikutveckling och teknikanvändning**

Vi bejakar teknikutvecklingen inom jordbruket och satsar på ökad tillämpad forskning. Vi vill även fortsätta understödja en fungerande applicering av tekniken, liksom en fungerande inhämtning av information från lantbrukarna. För det ändamålet finns nu tre stycken kunskapsnav. Vi vill tillfoga den sista pusselbiten, ett kunskapsnav för växtodling.

- **Uppskov vid försäljning av åkermark**

Vi vill utreda möjligheten att införa ett uppskov vid byte av åkermark mot skogsmark, liknande reglerna för uppskov med kapitalvinstbeskattning vid bostadsbyten.

- **Gödsel till rimliga priser**

Europa är importberoende av gödningsmedel för att klara sin livsmedelsförsörjning. De höga kostnaderna för gödningsmedel hämmar konkurrenskraften. För att motverka detta bör Sverige verka för slopade tullar på gödning för alla utom Ryssland och Belarus. Införandet av EU:s koldioxidtullar, CBAM, kommer att öka priset på gödningsmedel. Sverige bör därför arbeta för att gödning tills vidare undantas från CBAM samtidigt som satsningarna på inhemsk produktion skalas upp.

- **Skydds jakt**

Skydds jakt för att motverka skördeföruster bör förenklas och lättare kunna utvidgas till arter som har blivit ett problem för jordbruket, såsom den vitkindade gåsen.

Ägarskiften och markfrågor

Lantbruksfastigheter är idag ofta både stora och dyra, det här gör generationsskiften svåra. Dessutom är ofta egendomarna i behov av investeringar i samband med att ett ägarskifte ska ske vilket ytterligare försämrar kalkylen. Om vi ska ha en tillväxt i lantbruket behöver vi hitta lösningar både för att underlätta generationsskiften men också för de som vill in i branschen men som saknar tidigare anknytning. Lantbrukarkåren är sannolikt den yrkeskår vi har med högst snittålder, skulle hälften av landets läkare ha fyllt 60 år skulle paniken vara total hos politiken, men av någon anledning är det väldigt tyst från många partier när det gäller lantbrukarnas. Vi ser att det här är ett stort problem som allvarligt riskerar vår förmåga till självförsörjning, nedlagda lantbruk utarmar också landsbygden och försämrar den biologiska mångfalden. Därför ser vi det som ytterst viktigt att vi snabbt gör de förändringar som går politiskt för att underlätta för alla som vill in i branschen, avsett om man kört traktor sen man var 10 år eller om man som barn aldrig sett en kossa så ska lantbruket vara en framtidsbransch.

- **Använd offentligt ägda fastigheter**

Ge offentliga instanser såsom kommuner, regioner och statliga myndigheter att sälja åkermark som inte brukas efter det att eventuella arrendeavtal har löpt ut. Utred möjligheten att särskilt sälja dessa enheter till unga lantbrukare som vill in på marknaden.

- **Justera stickåret**

Nuvarande stickår är 1952, det här ställer till det vid b.la. generationsskiften. Skatteverket skrev redan 2022 att ett nytt stickår bör utredas och vi håller med. Vi vill se en utredning med uppdraget att ta fram ett nytt stickår och sen en process för hur detta ska justeras kontinuerligt.

- **Inför statliga kreditgarantier till nya lantbruksföretag eller vid generationsskiften**

Oavsett om man tar över familjegården eller startar en helt ny verksamhet är lantbruk en kostsam verksamhet att både driva och starta, därför vill vi se statliga kreditgarantier till nya lantbrukare för att säkerställa tillväxten i sektorn. Det behövs garantier både för att kunna köpa en lantbruksfastighet som du inte har tidigare relation till men också för att kunna modernisera och effektivisera en fastighet som generationsskiftas.

- **Tillsätt en utredning som tar fram fler förslag hur vi säkrar tillväxten inom lantbruket**

Antalet lantbruksföretag har sjunkit drastiskt, sedan 1990-har drygt 40 % av företagen försvunnit och över hälften av lantbrukarna har fyllt 60 år.

Andelen företag har delvis kompenseras genom att många av företagen idag är väsentligt större men vi ser ett behov av att vända trenden och få fler unga bönder. Sverige är stort, det finns plats för både stora och små företag och alla är viktiga. Vi vill se en utredning som tar fram förslag på hur vi får fler lantbruksföretag. Vi tror att en nyckel är att lönsamheten behöver bli så god att det går att kombinera lantbrukaryrket med fritid och familj.

- **Jordbrukarna ska äga jorden, inte vara traktorförare åt ICA**

Vi vill inte se någon uppluckring av jordförvärvslagen utan instämmer i slutsatserna i den statliga utredning som nyligen analyserat frågan.

Ägarbalansen som råder idag ska inte rubbas, öppnar vi den dörren kommer snart stora bolag vara markägare och de som idag äger sina gårdar få bli traktorförare och djurskötare åt ICA. Om bolag tillåts köpa lantbruksfastigheter kommer privatpersoner aldrig kunna konkurrera på samma marknad. Vi tror att en stor del av engagemanget för landsbygden ligger i ägarfördelningen av marken.

- **Strandskydd**

Innevarande mandatperiod har en uppluckring av strandskyddet för bla areella näringar skett, detta är positivt. En utredning pågår nu där utredaren ska titta på möjligheten att ge kommunerna ett större mandat att anpassa strandskyddet efter lokala förutsättningar. Vi tycker att kommunerna ska äga frågan om strandskydd och att det är en av pusselbitarna för att öka inflyttningen men också behålla medborgare i glesbygdskommuner.

Kompetensförsörjning

Lantbruket är i många delar en föregångare inom teknisk utveckling. Den nya tekniken i kombination med mängder av lagkrav och regler sätter dock stora krav på kompetensen inom lantbruket. För att möta lantbrukets efterfrågan och behov av kompetent arbetskraft ser vi ett stort behov av att både värna naturbruksgymnasierna, och här ser vi gärna fler elever som inte har lantbruksbakgrund som elever, men vi behöver också arbeta med universitetsutbildningarnas attraktionskraft. När allt fler knappt vet var maten kommer ifrån behöver vi redan från skolans lägre år se till att alla barn får besöka ett lantbruk för att skapa engagemang och intresse om vår svenska livsmedelsproduktion och alla viktiga yrkesgrupper den hyser.

- **Universitetsutbildningar**

Behovet av kompetens inom akademisk lantbrukssektorn bedöms som högt kommande åren, trots detta är det en utmaning för SLU att fylla utbildningsplatserna på agronomprogrammet. Vi vill se över möjligheten att läsa till agronom på fler platser i Sverige och också arbeta med att öka söktrycket på utbildningarna, men det kräver givetvis framtidstro i branschen. En del i det här arbetet bör också vara att öka den tillämpade och verksamhetsnära forskningen inom växtodling på SLU, liksom att verka för fler kontakter mellan akademi och näring.

- **Veterinärprogrammet på fler platser**

Det är brist på veterinärer i Sverige, framförallt på landsbygden och för lantbrukets djur. Vi vill att SLU får i uppdrag att utreda både möjligheten att personer mer erfarenhet från gröna näringar ska få en del av utbildningsplatserna samt om det går att erbjuda antingen hela eller delar av utbildningen på flera platser i landet. I dag studerar många människor senare i livet och då kan det vara svårt att flytta hela familjen till Uppsala.

- **Naturbruksgymnasier**

Naturbruksgymnasierna är en viktig del av kompetensförsörjningen inom lantbruket, men utbildningarna är dyra för verksamhetsutövaren och många av studenterna hamnar i andra branscher. Här vill vi stödja verksamhetsutövarna ekonomiskt så att ekonomin inte blir ett hinder i utbildningens kvalitet eller fortlevnad. Lantbruksgymnasierna behöver också arbeta mer aktivt för att attrahera sökanden som inte har lantbruksbakgrund. I samband med det ökade stödet vill vi verka för krav på ökad relevans i utbildningarna för den situation som studenterna möter när de kommer ut i arbete.

Sverigedemokraterna